

Sastanak stručne sekcije za pastrvsko ribnjačarstvo

U Perućcu na Drini je 16. juna ove godine održan sastanak Stručne sekcije Udruženja za pastrvsko ribnjačarstvo. Nakon duge pauze je aktiviran rad ove sekcije, koja je ranije radila pod nazivom »Stručna sekcija za visinske vode«. Odluku o aktiviranju ove sekcije i izmjeni imena je nedavno donio Upravni odbor Poslovnog udruženja. Svrha promjene imena sekcije je da se naglasi poslovno proizvodni karakter članstva i zadataka i djelovanja sekcije. Za predsjednika sekcije je Upravni odbor izabrao Ing. Nebojšu Rankovića, direktora Zavoda za ribarstvo Ribarskog gazdinstva »Beograd«.

Rad sekcije se odvijao prema slijedećem dnevnom redu:

1. Konstituiranje sekcije za pastrvsko ribnjačarstvo
2. Pastrvski ribnjaci Jugoslavije — stanje i problemi
3. Osvrt na ishranu kalifornijske pastrve u ribnjacima
4. Pitanje proizvodnje i uvoza hrane za ishranu pastrva
5. Primjena Zoostemina u uzgoju kalifornijske pastrve
6. Uvođenje mehanizacije na pastrvskim ribnjacima
7. Pastrvski ribnjak »Perućac«
8. Izlet i vožnja brodom po Drinskom jezeru — akumulaciji od Perućca do Višegrada.

Prema dnevnom redu se može uočiti da su sve razmatrane teme praktičnog značaja, vezane za intenziviranje proizvodnje u pastrvskom ribnjačarstvu.

Pod prvom tačkom dnevnog reda referent je bio ing. Bojčić Cvjetan, direktor Poslovnog udruženja »Kornatexport«. On je obavijestio prisutne o odluci Upravnog odbora da se pokrene rad sekcije, te da se izmijeni ime. On je također obavijestio o odluci imenovanja predsjednika prema postojećem Statutu Udruženja. Podsjetio je na vrlo uspješan i kvalitetan rad ranije sekcije, dok je bila aktivna.

Duga pauza neaktivnosti je štetno djelovala na razvoj pastrvskog ribnjačarstva. Počela se gubiti veza među ribogojilištima, stručnjacima i veza s Udruženjem. Došlo je do podvojenosti između šaranskog i pastrvskog dijela slatkovodnog ribarstva, jer su šaranaši većinom jake privredne organizacije i svi su članovi Udruženja, dok su pastrvska ribnjačarstva mala, integrirana s raznim privrednim organizacijama i većina nije u Udruženju. Zato se i prilazi aktiviranju ove sekcije, njenom ponovnom formalnom konstituiranju.

Ing. Bojčić je predložio da se poslije formalnog konstituiranja donese plan rada sekcije. Pozvao je prisutne na suradnju u časopisu »Ribarstvo Jugoslavije« i na veći prihvati i interese za njega kod stručnjaka koji rade u pastrvskom ribnjačarstvu. Interes je svih ribara da se taj časopis održi i kvalitetno unaprijedi.

U diskusiji su učestvovali mnogi prisutni rukovodioci pastrvskih ribnjačarstava i stručnjaci. Formalno je konstituirana Stručna sekcija za pastrvsko ribnjačarstvo. Organizacije koje nisu poslale pristupnice u sekciju, učiniti će to naknadno. Članstvo u sekciji se ne plaća. Pristupom u članstvo sekcija Udruženja, članovi stječu pravo da Udruženje za njih obavlja poslove kao i redovnim članovima. Potvrđen je izbor predsjednika sekcije Ing. Nebojše Rankovića i dogovoreno je o planu budućeg rada. Zatim je rukovodnje sekcijom preuzeo predsjednik Ing. Ranković.

O pastrvskim ribnjacima Jugoslavije referat je iznio Ing. Nebojša Ranković. Konstatiran je veliki napredak pastrvskog ribnjačarstva zadnjih godina. Pastrvski ribnjaci u Jugoslaviji zapremaju 61,3 ha površine. U toj površini je mnogo ostalih površina — pod objektima, putevima, nasipima. Pod vodenom površinom je 15 ha. Ima 104 mrijestilišta, 750 bazena površine 18.000 m² za uzgoj mlađa, i 400 bazena površine 11,5 hektara za tov konzumne ribe.

U 1971. godini je proizvedeno 1098 tona pastrva, od čega je 924 tone konzumne kalifornijske, 14 tona potočne pastrve i 160 tona mlađa. Proizvedeno je 241 milijun ikre, 15,8 milijuna komada mlađa od čega je za proizvodnju konzumne pastrve upotrebjeno 4,5 milijuna, a ostalo za poribljavanje.

U 1972. godini se očekuje 1500 tona pastrva, tj. 100 tona/ha, što je već solidan prinos.

Nakon referata ing. Rankovića razvila se vrlo interesantna diskusija. Među ostalim zabilježimo diskusiju prof. Kire Apostolskog s Poljoprivrednog fakulteta iz Skoplja. On je upozorio da se sada u svijetu pastrvska proizvodnja iskazuje ne prema vodenoj površini, nego prema količini vode — u kg/l/sek vode. To je znak intenziviranja proizvodnje koja se u svijetu kreće oko 180—200 kg/l/sek vode. Predložio je da i mi napustimo zastarjelo iskazivanje proizvodnje, ili bar prihvatimo i ovo prema količini vode. Zatim je prof. Apostolski diskutirao o problemu ishrane. U svijetu ima mnogo naučnih podataka, ali se postavlja problem praćenja te literature i primjena tih saznanja i dostignuća kod nas. Treba načiniti program o tome, tko će to raditi i tko će to financirati.

Dr Krešo Pažur, docent poljoprivrednog fakulteta iz Zagreba upozorio je da za pastrvsko ribnjačarstvo praktično ne postoje ekonomski podaci proizvodnje. Zato je predložio da se ekonomsko praćenje i ocjenjivanje proizvodnje uvede i u pastrvskom ribnjačarstvu.

Veterinar Josip Rac, direktor tvornice stočne hrane PIK-a »Sljeme« u Sesvetama je iznio da je proizvodnja pastrva u Jugoslaviji već značajna, da je

(Nastavak na strani 94.)

proizvodnja peletirane hrane za pastrve vrlo interesantna, pa je industrija stočne hrane vrlo zainteresirana za tu proizvodnju.

Čirić Milivoj iz Ribarskog Gazdinstva i ing. Drago Orešković iz PIK-a »Sljeme« su govorili o problemima plasmana pastrva, trgovine i transporta. Ocjenjuju da za sad ne bi trebalo biti problema oko plasmana ove proizvodnje, ako se sve dobro organizira, naročito transport.

Ing. Bojčić Cvjetan je upoznao skup, da za izvoz pastrva na zapadnoevropsko tržište nemamo šanse, jer su Italijani i Danci sa svojom velikom proizvodnjom vrlo jeftini. Međutim, ukazao je, da treba već sada misliti i na druge mogućnosti prodaje pastrva, a ne samo u živom stanju. U svijetu je osvojila tržište dimljena i duboko smrznuta pastrva. Također se mnogo pastrve proda putem pecanja u malim sportskim ribnjacima.

Referat »Osvrt na ishranu kalifornijske pastrve u ribnjacima« iznio je Siniša Mičić, biolog u Zavodu za ribarstvo Ribarskog Gazdinstva. U tom referatu je u stvari dao historijat razvoja pastrvskog ribnjačarstva i ishrane u SR Srbiji. Prikazani su proizvodni ogledi s područja ishrane, razvoj, sticanje iskustava i naša lutanja. Iz referata je vidljivo, da ozbiljna proizvodnja pastrva za konzum počinje od vremena uvođenja peletirane hrane i uvoza te hrane iz Italije za potrebe proizvodnje mlađa.

O primjeni »Zoostemina« u uzgoju kalifornijske pastrve referirala je dr Draga Janković iz Instituta za biološka istraživanja iz Beograda. To je stručno-trgovački naziv za jedan preparat, koji se tek stvara u spomenutom Institutu. Provedeni su vrlo kratki informativni pokusi prilikom mriještenja kalifornijske pastrve, kao i šarana, amura i tolstolobika. Prema tvrđenju referenta prvi rezultati vrlo ohrabruju. Postotak oplodnje ikre, valjenja i preživljenja ličinki je osjetno veći nego kod kontrolnih partija. S pokusima će se nastaviti. Ako bude rezultata kao kod prvih pokusa, dobit ćemo vrlo neophodan i koristan preparat u uzgoju kalifornijske pastrve a i ostalih riba.

Ing. Slavko Volk, tehnički rukovodilac pastrvskog ribogojilišta A. S. I. A.-e kod Udina u Italiji i ing. Bojčić Cvjetan su bili referanti po pitanju uvoza i proizvodnje hrane za ishranu pastrva. Najprije je naš gost, poznati stručnjak ing. Slavko Volk iznio kratak prikaz razvoja i ekspanzije pastrvskog ribnjačarstva u Italiji. Još prije 10—12 godina Italija je glavna evropska zemlja, uvoznica pastrva. Uvozila je 5000 tona, a proizvodila 1000 tona. Sada proizvodi preko 15.000 tona, a od uvoznika je postala značajan izvoznik. Ipak većina te proizvodnje se potroši na talijanskom tržištu. Interesantno je, da se vrlo malo pastrva potroši u domaćinstvima. Najveći dio se proda putem restorana i pecanja u sportskim ribnjacima.

Sto je omogućilo tako brzu i veliku ekspanziju pastrvskog ribnjačarstva u Italiji? To su tri najvažnija faktora: obilje dobre vode sa stalnom temperaturom kroz cijelu godinu, poduzetni duh Talijana i peletirana hrana. Pošto je predmet ishrane peletiranom hranom glavni predmet interesovanja današnjeg sastanka, ing. Valok je opširno iznio sve probleme u vezi s tim. Upoznao je skup s nomenklaturom te hrane, načinom doziranja i hranjenja, naročito kod mlađa, problemim sastava i kvalitete sastojina, te mehanizacijom davanja hrane.

Ing. Bojčić Cvjetan i Rac Josip, direktor tvornice stočne hrane PIK-a »Sljeme« u Sesvetama su

iznijeli, da je Udruženje uspostavilo dobre poslovne veze s najvećim proizvođačem pastrvske hrane u Evropi, holandskom firmom Trouw & Co NV Amsterdam i njenom filijalom Trouw-Italia S.P.A. Već tri godine se od te firme uvozi pastrvska hrana »trouwit«, uglavnom za mlađ, koja je pokazala odlične rezultate. Poslovni odnosi s tom firmom su se tako dobro razvijali, da je sklopljen ugovor između »Trouw«-a »Sljemen«a, i »Kornatexporta« o proizvodnji pastrvske hrane »trouwit-sljeme« po recepturi i nadzoru »Trouwa« s uvoznim premixom i većinom uvoznih sastojaka.

Proizvodit će se u prvo vrijeme samo hrana No 1 nadalje, dok će se hrana za mlađ i dalje uvoziti radi kompliciranosti te proizvodnje. Međutim, prema tom ugovoru bit će osigurane sve potrebne količine te hrane, što ranije nije bio slučaj radi manjka deviznih GDK sredstava. Sav marketing oko tog posla preuzima Udruženje. To znači da će sav uvoz kao i narudžbe i dispozicije na domaćem tržištu ići preko Udruženja. Proizvodnja hrane »trouwit-sljeme« počeo će već krajem jula mjeseca.

Svi članovi sekcije su pozdravili ovu akciju Udruženja i postavili mnoga pitanja, na koja su dobili odgovore. Netko je primijetio, da će uspjeh svega ovisiti o solidnosti proizvođača, kvaliteti hrane i pravovremenoj isporuci. Pošto su se većina proizvođača već vezala na razne proizvođače hrane, neće biti moguće odmah prekinuti te odnose. Kvalitet hrane »trouwit-sljeme« i ostali povoljni uslovi će ovisiti o njegovu uspjehu na tržištu.

O uvođenju mehanizacije na pastrvskim ribnjacima je, uz odličan film u boji, referirao proizvođač razne mehanizacije, gospodin Milanese iz Bertiolia (Italija). Prevod uz tumačenje je uspješno obavio ing. Slavko Volk. Slušaoci i gledaoci su dobili zoran uvid u razvoj mehanizacije na pastrvskim ribnjacima, koja je daleko odmakla u odnosu na naše prilike. Skoro sve osnovne operacije su mehanizirane: utovar i — RN 1076 — RIBARSTVO — Pokrić — Sp. — 31 istovar ribe, sortiranje, hranidba. Gospodin Milanese je izrazio spremnost, da mehanizaciju prilagodi našim prilikama ako je to potrebno, samo ako bude minimalni broj reflektanata.

Referat »Pastrvski ribnjak Perućac« kao i njegovo razgledavanje i upoznavanje, pripremio je domaćin Ilija Jovanović, upravnik ribnjaka, koji je vlasništvo Ribarskog gazdinstva »Beograd«. Domaćin je iznio historijat ribnjaka, njegov razvoj i uspjeh u proizvodnji i privređivanju tog malog ali vrijednog kolektiva. Ribnjak je lijepo uređen i dobro vođen. Pun je ribe-mlađa, konzumne pastrve i matičnog materijala. Proizvodnja je vrlo uspješna. Upravnik Ilija je objasnio: osnovica uspjeha potiče od dvaju faktora: vrijednog kolektiva sa stručnim štabom i umjetna peletirane hrane.

Kao što su se pokazali dobrim stručnjacima i proizvođačima, naši ribari iz Perućca su se pokazali i dobrim domaćinima. Sudionike sastanka su bogato i srdačno ugostili.

Slijedeći dan je proveden u divnom izletu vožnjom motornim brodom po Drinskoj akumulaciji, kajanima Drine od Perućca do Višegrada.

Završen je vrlo uspješni sastanak Stručne sekcije za pastrvsko ribnjačarstvo. Dogovoreno je da se na jesen ponovo nađu na Ribogojilištu »Morača« kod Titograda.

Ing. Bojčić Cvjetan